

Két fabatkáért...

A radon szálltam fel a nemzetközi gyorsra, s míg az Orient expressz silány utánzati Déva-Nagyszeben — Brassó irányába nyelte a kilométereket, utastársaimmal egyetemben megrohan-tuk az étkezőkocsit. Annak is egyetlen fülkáját, melyből az előrelátó magyar pincér (okosan elbarikádozta magát) már akkor — tíz éve — ritkaságszámba me-nő csemegével szolgált: csokoládét, na-rancsot, citromlevet, kólát és egyéb földi jókat lehetett kapni nála — lejtést is. Jó-magam az említettek mellett egyébre is vadásztam: magyar sajtra. Valójában mindegy volt, mit sikerül „szereznem” — csak az információhségemet csillapíthas-sam. Végül kiderült, nem egyedül nekem motoszkált a fejemben hasonló gondolat. S az is kiderült, hogy volt olyan átutazó, aki — ismervén az erdélyi viszonyokat —, eleve hozott magával szétsztható újsá-got, képeslapot, folyóiratot. Egyikük, kül-kereskedő volt, dörzsölt világjáró, a be-szédés fajtából. Kinek egyetlen hiánycik-ke az elért sikerek nyomán a dicsőség fé-nyében való sütkérezés lehetett. A vala-honnan beszerzett, Küküllő menti bor hatására megeredt a nyelve, és ámuló pillantásaink közepette, hegyezett füleink hallatára, a következőképpen szólt.

— Öregem, átvartem a „szovjeteket! Három hónap fizetett szabadságot kap-tam; most, kedvemre bejárhatom Erdélyt. Az úgy volt, miként lenni szokott: fényes almaüzletet kötöttem, olyan feltételek mellett, amilyenre az én drágálós fő-nökeim nem is számítottak. Tudod, mi-lyen fogással éltem? Eladtam egy meny-aszonyt! Azaz, férjét találtam neki. Mindenki jól járt. Főleg én. Mindenki megtalálta a számítását. Az egykori menyasszony a Váci utcában asszonyként sétálhat, én végigjáróm Csikszögödöt, Ko-rondot, Szovátát, Tuszánfördőt, Bálvá-nyost, az almások boldogok, a vasutasok törhetik a kobakjukat, hogy rakodja-nak... Egészségünkre!

Igen, mi már hallottunk a névházasság „intézményéről”, mi több, kezünkbe ke-rült a Vannak vidékek... sorozatból. Kú-nyádi Sándor lélegzetelállítóan szókimon-dó verse is — arra azonban nem gon-doltunk, hogy szerepét kapott, íme, a kül-kereskedelem szocialista vizein is... Melynek zavarosságába belelathattam. Nem egy (ottani) vállalat igazgatója, főfő-kereskedője sügta meg bizalmasan: „át-verték” a lenzvel, vietnami, kubai... ügvelet! De köztünk maradjon!

Két fabatkáért három kagyló. Valahogy így fesi a szocialista külke-reskedelem elemi képlete. Nekünk mindig

az árva fabatka a drága, nekik a festett kagyló.

Olvasom a torontói pénzügyi szakem-ber, Sáriós András lesújtó véleményét, miszerint, ha két kiemelkedő üzletem-bert meg tudna nevezni 1989 Magyaror-szágon, akkor túlozna... Kanadai sajtó-értéslések szerint Sáriós valaha elvégez-te a repulótisztai iskolát idehaza, az óha-zában leginkább a gyógyszeripart, a ban-kokat, a turizmust, a szállodaépítést és a mezőgazdasági exportot tartja elfogadha-tónak a nyugati tőkeérdekeltség szem-pontjából.

Es eszembe jut a magyar külkereskedő tíz évvel ezelőtti bormármoros szövege, amit úgy Szászsebes környékén tett; az ámuló hallgatóságnak. Akit akkor na-gyon tiszteltünk szókimondása és Erdély-szeretete miatt.

Két fabatkáért, három kagyló.

Tudjuk, hogy az 1945 utáni vezetőké-pzés fellegvára sokáig a Vörös Akadémia volt. Itt bocsátották meghatározott útjuk-ra az új rendszer jövőendő szakembereit; az állami apparátus és a közigazgatás kü-lönböző területeire. Ezt a folyamatot ká-derképzésnek nevezték, és a jelöltek ki-választásakor a megbízhatóság volt a fő szempont. Később a Budapesti Műszaki Egyetem és a Marx Károly Közgazdaság-tudományi Egyetem (az én „emberem”) is itt végzett) vállalta a vezetőik, illetve szervezők továbbképzését.

Közben elfogadott, megideologizált gya-korlattá vált a két fabatkáért, három kagyló.

Az Országos Vezetőképző Központ más-fél millió dolláros ENSZ-támogatással 1971 óta (az időpont nem véletlen — a túlélés talán az...) próbál új szemléle-tet meghonosítani az ország gazdasági jö-vőjének letéteményesei körében.

Tavaly októberben pedig elindult az óra az első, innovációs menedzser-képző tanfolyamon. Az itt végzők-nek azonban számolni kell a hazai bü-rokrácia örököl, túlélésre szakosodott út-vesztőivel; gyakorlatilag, aki nem ismeri fel magát e dsungelben, el van veszve. Képzett menedzseri, szervezői volta elle-nére. Érdekes, de jellemző tünet: az itt végzettek iránt egyelőre csak a vegyes vállalatok érdeklődnek. „Ok” tudják, miért.

Talán ez a nemzedék fogja a fabatkát nemesebbre cserélni, és a kagylót (fes-tett volta miatt) a múzeumban, elhelye-zni. Esetleg kabalaként a nyakában hor-dani?

Pataki Sándor

A kisvállalkozót az ág is húzza

Hogyan alakult a kispa-rosok és kiskereskedők hely-zete Szegeden, az elmúlt egy-két évben? — erre a kérdésre kapott először fe-leletet tegnapi ülésen a vá-rosi tanács végrehajtó bi-zottsága. (A választ alább részletesebben is kifejtjük.)

Egyévnvi időtartamra Gre-gor József — akinek nacio-nálját ehelyült ugye nem kell részleteznünk! — a Szegedi Nemzeti Színház zenei művészeti vezetője, Pál Tamás pedig — ugyan-csak augusztus 1-jétől 1990. július 31-ig — a Szegedi Szimfonikus Zenekar művé-szeti vezetője. A kinevezé-sekről szintén tegnap dön-tött a testület. Arról is, hogy az idei év 50 millió forintot lakástámogatási ke-reteből kikit, s mennyi pénzzel segítsen, s kiket ve-gyen fel az OTP lakásérté-kesítési, illetve a szociális tanács bérlakások névjeg-yékére. Együttesen csak-nem száz családot érint e döntés, köztük a közelmúlt-ban elfogadott új lakásügyi tanácsrendeletnek köszö-nhetően két, Romániából át-települt, két-, illetve há-romgyermekes családnak is örömet hozott a tegnapi ülés.

„Ok” az első fecs-kék... A lakásra várók figyelmébe ajánljuk, hogy újabb hét, a majdani bérlő által helyreállítandó taná-csi lakásra lehet pályázni. Harminc és 100 négyzetmé-ter között változó alapte-rületűek ezek a felújításra érett lakások, melyek cím-jegyzéke mártól megtekint-hető. A vb arról is döntött, hogy a Lenin körút és Te-leki utca sarkán épülő ABC-t a Tisza Füzérttel közös beruházásban építte-ti fel, s megnyitása után közösen is üzemeltetik, a kiskereskedői engedélyt ad-tiszta nyereséget is meg-osztva. (Működik már egy-sza...s.ez az arány az idén ilyen üzlet, Alsóvároson.)

Június 15-én tanácsülés — Kinevezték Gregor Józsefet és Pál Tamást — Az első „fecskék”

Végül a vb június 15-én reggel fél kilencre összehívt-a a városi tanácsot, mely több rendeletet alkot majd, s a tanács és a tömegtájé-koztató, Szeged és test-vérvárosai kapcsolatát, va-lamint az ünnepi hetek elő-készületeit is áttekinti.

Az olvasó, ha tudósítá-sunk főcímét meglátta, azt gondolhatta: hát a szegény vevőt, javítottát ki sajnál-ja!... Való igaz, a cím egyértelműen a kisparosok, kiskereskedők panaszcok-rát tömöríti. Hogy ezúttal nem a vásárló és a kisipari szolgáltatást igénybe vevő szemszögéből kért helyzet-elemzést a végrehajtó bi-zottság, az persze érthető: most ez tűnt időszerebb-nek. Annyi változást éltek át ugyanis a kisvállalkozók az elmúlt években — már aki persze, mert volt, aki „nem élte túl”!

A Kiosz és a Kisosz me-gyei vezetői szinte egybe-hangzóan sorolták nehézsé-geiket: illuzórikusan magas-nak tartják a társadalom-szociális biztositásnak fizetendő 53 százalékt, legalábbis a viz-szakapott juttatásokhoz ké-pest. Az adórendszer és ad-minisztrációs terhei, az ál-lítólágos szektorsemlegesség ellentmondásai, a jogbi-zyontalanság és a vámsza-bályok számukra kedvezőt-len változásai következté-ben nagy a fluktuáció. Sze-geden például tavaly 137 kiskereskedői engedélyt ad-tak ki, s 86-ot adtak visz-sza...s.ez az arány az idén három hónap alatt 39-31,

a kisparosok létszáma pe-dig 486-tal nőtt volna, ha nem csökken 381-gyel!

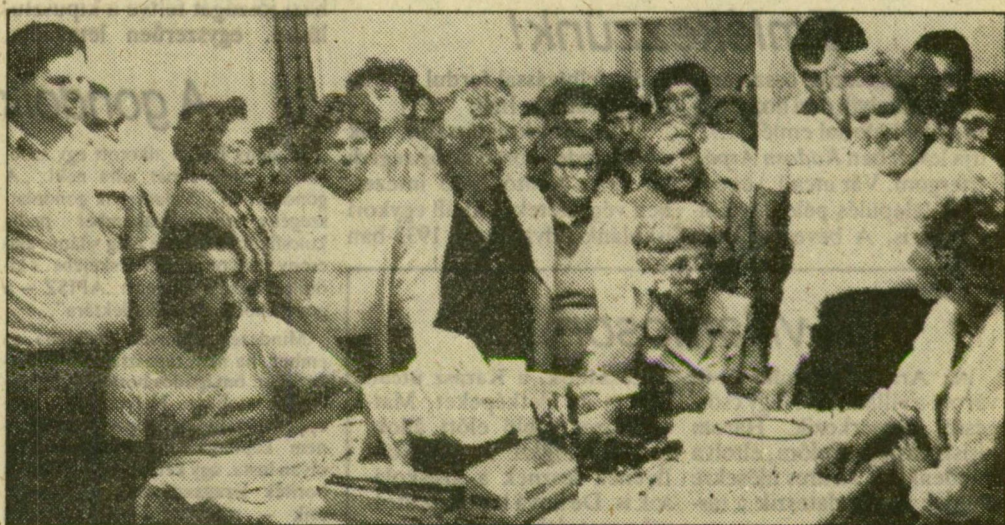
Együttesen több mint há-romezer szegedi kisvállalko-zó véleményét összegezték az érdekvédelmi szervezetek képviselői, amikor nehezmé-nyezték: a telephelyek, üz-lethelyiségek megszerzésé-nek folyamata túl lassú és bonyolult, a hatósági ellen-őrzésekkor az állami vállalatok és szövetkezetek mint-ha kivételeztettekben len-nének. S amiről talán ügy-feleik, vevőik nem is tud-nak: az árubeszerzés, alkat-részellátás „ága” a kisvál-lalkozót sokkal jobban húz-za...

A teherfuvarozókat most leginkább az foglalkoztatja: július 1-jétől közterületen nem tarthatják gépkocsija-ikat. A közös telephely ki-alakításához — legalább te-lek formájában — tanács-i segítségben reménykednek.

A kiskereskedők pedig azt nem értik: noha a piacfej-lesztés terve miatt ők Marx téri pavilonjaikhoz 1980 óta hozzá sem nyúlhatnak, a téren munkálatoknak nyomuk sincs. Aki pedig a peremkerületek ellátásá-ért az állami vállalatoknál is többet tesznek, valamifé-le kedvezményt érdemelné-nek — adóelengedésben, a bérleti díjak csökkentésében talán erre lesz is lehetőség. A végrehajtó bizottság ugyanis szakosztályát kér-te, adjon az év végéig ja-vaslatot, miként ösztönöz-hetnek a kisvállalkozókat arra, valahogy kedvüket ne veszítsék!

Celladam-injekció

Rászedett betegek

Kétségbeesett telefonálók keresték tegnap reggel szer-kesztőségünket. Halálos be-teg emberek panasztáltak, nem kaphatják tovább a számukra életet jelentő Cel-ladam-injekciót, amit eled-dig Kovács Ádám biztosított számukra Szegeden. Maróti Erzsébet — a Kovács Ádám-team egyik munkatársa — adta négy esztendőn át az injekciókat. A doktornő teg-nap azonban már hiába uta-zott Budapestre, üres kézzel tért haza. Kora délután ren-delőjében tömeg várta. Utó-ló reményük is odaveszett, amikor megtudták, a dok-tornő nem hozhatott magá-val Celladam-injekciót. Mi-ért? Mert munkaadoja — Kovács Ádám — és az Egészségügyi Minisztérium közötti megállapodás érte-lében attól a pillanattól kezdve, ahogy a Celladam-cseppet árusítani kezdik a gyógyszertárakban, meg kell szüntetni a Dalszínház ut-cái központban a gyógyszer adását. Kovács Ádám tehát tartja magát az aláírt egyezményhez. Csak hogy a

csepp nem egyenértékű az injekcióval, hiszen a gyógy-keztés csak ez utóbbival le-het elérni. A Celladam-in-jekció viszont mind a mai napig sem a kijelölt egész-ségügyi intézményekben, sem pedig a kijelölt gyógy-szertárakban nem lehet kap-ni. Az eleddig kezelt rákos betegek abba az iszonyatos helyzetbe kerültek, hogy Ko-vács Ádám már nem, a Bio-fam Rt. még nem adja a csepp, illetve annak csak a csepp változatát hozta for-galomba.

Megkérdeztem Maróti Erzsébetet, miért nem ment el a Lágymányosi útra, ahol — a tegnapi hírek szerint — kapható a Celladam-injek-ció? A doktornő nem vehe-tett át a Biofamtól szérumot, hiszen — lévén Kovács Ádám alkalmazottja — ez-zel a tetteivel — az injekció további adásával — meg-szegt volna az eredeti meg-állapodást.

Kovács Ádámot egyébként azzal tért vissza, hogy leg-frissebb ígéretük szerint a

jövő héten már kapható lesz az injekció is.

A doktornő rendelőjét el-özönlő betegek számára ez nem vigasz és még csak nem is remény, hiszen az orszá-ban eleddig Celladammal kezelt több mint tízezer rá-kos beteg közül mindössze 2 ezer 500 az a kiválasztott, aki a továbbiakban is kap-hatja a Celladam-injekciót. A többiek halálraítéltek, még akkor is ezt mondjuk, ha mind a mai napig gyű-lölködő viták folynak a Cel-ladam gyógyító hatásáról.

Jómagam csak azt tudom: azok az emberek, akik teg-nap rémülten ültek velem szemben a számukra szörnyű hír hallatán, vallják és fizi-kai jólétükkel bizonyítják, rajtuk segít — segített a Celladam. Jól vannak és élnek. Pontosabban: élni akarnak és most attól ret-tegne, hogy közülük kik azok a szerencsétlenek, akik nem kerültek fel az ominó-zus listára, kik azok, akiket valahol felső hivatalokban embertársaik halálra ítélték?

K. K.

Gyász a Hősök terén

Ki nem koszorúzhat?!

Nagy Imre és sorstársai temetéséről tartott sajtótá-jékoztatót a Történelmi Igazságtétel Bizottsága csü-törtökön, Budapesten.

Mint elhangzott, a Hősök terén, a Múcsarnok lépcső-jén június 16-án reggel 9 órától lehet leróni a ke-gyeletet a ravataloknál. A látvány- és diszlettervet ifj. Hajk László és Bachmann Gábor készítte. A koszorúzá-si ünnepség a tervek szerint 12 óra 30 percig tart. A TIB képviselői elmondták: a je-lentkezők száma igen nagy, ezért a sorrendet később döntik el. Mindenesetre arra törekcsenek, hogy mindenki elhelyezhesse koszorúját a ravatalon, aki tisztelni kí-ván a kivégzett miniszterel-nök és mártírtársai előtt.

Az szeretnék, hogy pont-ban fél 1-kor egy percre le-álljon az országban a mun-ka, megszólaljanak a ha-rangok, a gyárkürtök és az autódudák. Ezután kezdődik meg a Hősök terén a teme-tési gyászszertartás, ame-lyen az elképzelések szeri-nt Vásárhelyi Miklós, Király Béla, Mécs Imre, Rácz Sán-dor és Zimányi Tibor mond majd beszédet. A szónokok nem képviselnek sem párto-kat, sem szervezeteket — hangsúlyozták a TIB kép-viselői.

A Hősök terén tartandó ceremóniát követően indul-nak el a gyászokcsik a rá-koskeresztúri új köztemető-be, ahol a 301-es és a 300-as parcellánál kerül sor a temetési szertartás családi és vallási részére. A vég-ső kegyeleti aktusok — tekin-

tettel a hely befogadóképes-ségére — legfeljebb 1200-1400 ember vehet részt. El-sősorban a kivégzettek hoz-zátartozóit, az 1956 után el-ítélteket várják, valamint azoknak a mozgalmaknak a képviselőit, amelyek ki-emelkedő részt vállaltak Nagy Imre 1956-os szerepé-nek hiteles feltárásában.

A temetőben a gyászszertartás várhatóan az 1956-os mártírok emlékműve alap-követéttel kezdődik el. Az emlékmű elkészítésére kiírt pályázatra eddig 66 képző-művész nyújtott be munkát, a pályaművek beküldésének határideje október 17-én zá-rul. A pályamunkák kiállít-ására a Budapest Galéria vállalkozott.

A koporsók sírba helye-zésénél minden sírnál egy-egy, személyes jellegű bú-szübeszd hangzik el. Nagy Imre sírjánál Méray Tibor, a párizsi Magyar Újság-szerkesztője; Gimes Miklósnál a Svájcban élő Molnár Mik-lós; Losonczy Gézánál Gyenes Antal, a Nagy Imre-kormány egykori miniszte-re; Malétyár Pálnál Donáth László evangélikus lelkész, a perben elítélt Donáth Fe-renc fia; Szilágyi Józsefénél pedig Lőcsé Pál újságíró mond beszédet.

Ezt követően Mensáros László színművész olvassa fel azoknak a kivégzett sze-mélyeknek a névsorát, akiket a Történelmi Igazságté-tel Bizottsága 1956 mártír-jának tekint. A listával kapcsolatban Hegedűs B. András nyomtatékosan hang-súlyozta, hogy az nem azo-

nos sem a Fényes Elek (Rainer M. János) történész által készített, sem a Kapu című lapban megjelent, sem az Igazságügyi Minisztérium által közzétett névsorral. Az Igazságügyi Minisztérium képviselői és Rainer M. Já-nos, a TIB szakértője jelen-leg is tárgyalásokat folytat-nak a végleges névsor egyeztetéséről. A TIB képvi-selői kifejezték azt a remé-nyüket, hogy a június 16-án felolvasandó névsorban nem szerepelnek olyan személyek nevei, akik arra nem méltóak, vagyis akiket nép el-len, vagy háborús, illetőleg köztörvényes bűnökért ítélt-tek el. A 301-es parcellában eltemetett, mintegy 40 ki-végzett személy sírját a hozzátartozók kérésére be-szentelik. A temetés időtar-tama alatt ökömenikus szertartáson mondanak kö-zös imát a magyarországi római katolikus, evangéli-kus, zsidó és szabadegyhá-zak képviselői.

A program ismertetését követően Mécs Imre hang-súlyozta: a június 16-i temetéssel lezárul egy kor-szak, s remélhetőleg új, tisz-tességesebb korszak nyílik meg. A Történelmi Igazságté-tel Bizottsága álláspontja szerint nem Nagy Imre és mártírtársai rehabilitálásá-ra, hanem a tények hiteles feltárására van szükség. Kö-zölte: a Hősök terén rende-zendő gyászszertartáson min-denki jelen lehet. Ugyanak-kor a TIB kéri, hogy ne jöjjenek el koszorúzni azok, akiknek a legkisebb részük is volt az 1956 utáni meg-torlásban.